

Barn som är närstående

DISKUSSIONSFRÅGOR

Diskussionsfrågor är ett material som kan användas för att diskutera och reflektera över arbetet med Barn som är närstående i verksamheten. Används gärna tillsammans med Kunskapsunderlaget.

Finns närstående barn?

BARN HAR RÄTT TILL INFORMATION, RÅD OCH STÖD.

Ta reda på om patienten har närstående barn.

Informera om det stöd som kan erbjudas familjen, och hur sjukdomen kan påverka barnet.

Gör en bedömning av barnets livssituation. Det är viktigt att se alla barn och hjälpa de som behöver.

Ge barnet information, gärna tillsammans med patienten. Respektera barnets integritet, men visa samtidigt att du finns där för det.

Ge barnet råd och stöd. Tänk på att ett samtal som äger rum är bättre än de som aldrig blir av. Tala om vart barnen kan vända sig med frågor och funderingar.

Huvudregeln är att alla ska vara delaktiga, även de allra minsta.

ILLUSTRATIONER: LÖTTA GLÄVE®

Tips inför diskussion kring arbetet med barn som är närstående

I dokumentet finns åtta teman att diskutera och reflektera kring tillsammans med dina kollegor. Ett tema tar mellan 20-30 minuter att diskutera.

Dokumentet *Kunskapsunderlaget – Barn som är närstående* kan fungera som ett stöd i diskussionerna, ta med ett exemplar till alla kollegor när ni ska träffas.

Om deltagarna är fler än 8 personer är det bra att dela in i flera grupper.

När ni träffas kan ett upplägg på diskussionen se ut så här:

1. Välj gemensamt vilket tema ni vill diskutera. Alla kan sedan själva läsa igenom och fundera över frågorna en kort stund innan ni börjar diskutera i grupp.
2. Kom överens om en person som får vara ansvarig för att anteckna era tankar och svar på frågorna.
3. Bestäm tillsammans om och hur ni ska gå vidare med något som framkommit i diskussionerna. T.ex. om ni vill göra ett förbättringsarbete inom något område, förändra någon rutin eller om något beslut måste fattas. Det är bra att bestämma vem som gör vad, när och hur för att få fram konkreta förslag för förbättringsarbete/rutiner och förankra detta med berörda chefer.
4. Sprid anteckningarna till alla deltagare och berörda chefer.

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: Familjeperspektivet

”När föräldrar blir allvarligt sjuka, somatiskt eller psykiskt, missbrukar eller avlider får det stora konsekvenser för barnet. Vad som händer spelar stor roll, men för barnet är den viktigaste faktorn hur det påverkar föräldraförmågan och hur familjelivets känslomässiga relationer förändras av det som inträffat.”

ILLUSTRATION: LOTTA GLAVE

Hur kan vi motivera patienter att prata med sina barn om sin situation?

Hur gör vi om någon av föräldrarna inte vill informera barnet?

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: Planering inför samtal med barnet

”Målet med samtalet är att ge barnet hjälp att hantera situationen, att göra situationen begriplig och förmedla att det inte är ensamt. Syftet är att förebygga och lindra oro och ångest hos barnet och att på så sätt minska risken för framtida problem.”

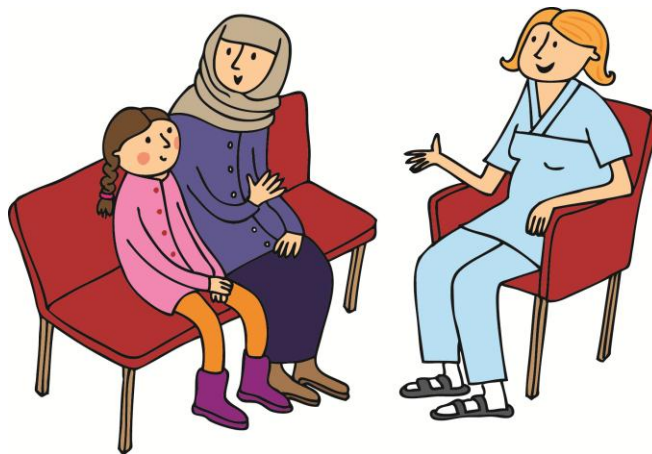

ILLUSTRATION: LOTTA GLAWE

Vad behöver vi i vår verksamhet för att vara förberedda på att genomföra samtal med barn?

Hur kan vi tillsammans med föräldern förbereda samtal med barn?

Vad har vi för stödmaterial till föräldrarna inför deras samtal med barn?

Vad har vi för informationsmaterial till barn i olika åldrar?

Vad har vi för rutiner för egen briefing/reflektion efter samtal med barn?

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: När du möter barn och unga kan du tänka på att...

”Varje barn är en unik individ och har sitt eget sätt att reagera, uttrycka känslor och förhålla sig till situationen och omgivningen. Samtalet ska ske på barnets premisser...”

ILLUSTRATION: LOTTA GLAVE

Hur ser situationerna ut hos oss, möter vi familjer i något särskilt skede/situation?

Hur vill vi bemöta barn i vår verksamhet?

Hur kan vi öva på att ha samtal med barn i olika åldrar? (t.ex. genom rollspel)

Om ett barn oförberett följer med på ett besök, hur hanterar vi det? Vem fokuserar på barnet?

Vem kan barnet vända sig till om det har frågor att ställa efter ett besök hos oss?

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: Att samtala med barnet i syfte att ge information, råd och stöd

”Samtalet med barnet är viktigt för att det ska kunna få möjlighet att uttrycka sina känslor och frågor. Att se och bekräfta barnet genom samtal är ett viktigt stöd för barnet och ofta också för patienten.”

Varför är det viktigt att barn till våra patienter får information, råd och stöd?

Hur kan vi anpassa den fysiska miljön och samtalet till att barn i alla åldrar känner sig välkomna till oss?

Vad är det viktigaste som vi vill förmedla till våra patienters barn?

Vilka stödgrupper för barn/barn och föräldrar känner vi till i dagsläget?

Hur ofta bör barn få information från oss?

På vilket sätt skulle barnet kunna kontakta oss om det vill ha mer information?

På vilket sätt kan vi ge tips på material att läsa?

Hur kan vi få till en rutin kring att kontakta barnet för att höra hur det mår efter en tid - i de lägen som det är angeläget?

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: Barns reaktioner

”Barn som får åldersadekvat och mognadsanpassad kunskap om patientens sjukdom, skada, funktionsnedsättning eller dödsorsak har lättare att hantera och förhålla sig till sina egna och andras reaktioner samt de konsekvenser som uppstår i familjen eller i närmiljön.”

ILLUSTRATION: LOTTA GLAVE

Vad vet vi om barns reaktioner som kan uppkomma? Behöver vi lära oss mer?

Hur kan vi förebygga eventuella skam- och skuld känslor hos barnet inför föräldrarnas situation?

Hur hanterar vi eventuella negativa reaktioner från barn?

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: Barns ålder och mognad

”Barns förmåga att förstå utvecklas med hjärnans mognad och den kognitiva, språkliga och kommunikativa utvecklingen varierar stort mellan olika åldrar och mellan barn.”

ILLUSTRATION: LOTTA GLAVE

Vad har vi för kunskap om barns olika behov i samtalet utifrån deras ålder och mognad?
Behöver vi lära oss mer?

Vilken information är viktig att ge till barn i förskoleåldern?

Vilken information är viktig att ge till barn i skolåldern?

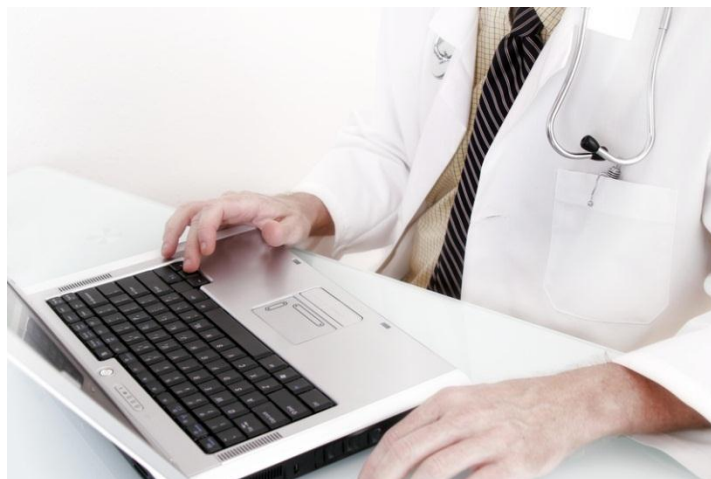
Vilken information är viktig att ge till barn i tonåren?

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: Våga se, våga agera – Anmälningsskyldighet

”När oro finns för att ett barn far illa har all hälso- och sjukvårdspersonal en lagstadgad plikt att anmäla detta till socialtjänsten. Anmälningsskyldigheten är ett personligt ansvar.”

Hur ser våra rutiner ut för anmälan till socialtjänsten?

Hur kan vi se till att alla känner till dessa rutiner?

Diskussionsfrågor Barn som är närstående

Tema: Sekretess

”Vid tillämpning av bestämmelserna i HSL, är det nödvändigt att komma ihåg och beakta gällande regler om sekretess, tystnadsplikt och dokumentation.”

Var dokumenterar vi att vi har gett information, råd och stöd?

När kan sekretess gentemot vårdnadshavaren behövas?

Var kan vi vända oss om vi behöver hjälp att tolka lagen?